

PRENUMERATA WYNOŚI:

w Kaliszu miesięcznie 35.000 Mk.
Z odnośnikiem do domu 45.000 Mk.
Na prowincji z przesyłką
pocztową . . . . . 45.000 Mk.
Zagranicą . . . . . 90.000 Mk.

Cena pojed. egzemplarza 2.000 Mk.

GAZETA KALISKA

Pismo codzienne, polityczne, społeczne i ekonomiczne.

CENA OGŁOSZEŃ:

Za 1 wiersz milim. lub jego miejsce na
str. 1. 2. 3. mk. 2.000.

Nekrologi 2.000 mk. zwyczajnie 1.000 mk.

ADRES REDAKCJI i ADMINISTRACJI.

Kalisz, Al. Józefiny 1. Tel. № 91.

Otwarta od 9—12 od 2—6 po poł.

№ 199 (7534)

Wtorek, dnia 4 Września 1923 r.

Rok XXXI

Kino teatr

OAZA

Od dn. 3 września t.j. od poniedziałku.

Przepiękna gwiazda ekranu, ulubienica Publiczności. słynna

LEDA NOVA

w swej najnowszej kreacji

DZIEJE PANI ORDYNATOWEJ

Niezwykły dramat żyć w 6-ciu aktach.

OSOBY: Jerzy van Berny — Wollrab, Marja Dufort — jego siostra, Alfred van Wollrab — ich kuzyn, Klemens van Ryck, Pani Gray — właścicielka lombardu, Irena Bell — jej siostrzenica, Franciszek Ford — komerdyner van Rycka.
Początek codziennie i seans o godz. 6-ej, ostatni o godz. 9, w sob., niedziele i święta i seans o godz. 4, ostatni o godz. 9.00. (Następny prog. „MARKO“)

Kino Miraż

Od dnia 1 września r.b. Dziś PREMIERA!!! Coś czego jeszcze nikt w życiu nie widział, a ma możność zobaczyć tylko w **Mirażu**.

Wspaniała tragedia **SZEKSPIRA** w 7-miu wielkich aktach pod tytułem

OTELLO

w rolach głównych najsłynniejsi tragicy świata
z **Emilem JANINGSEM**
Wernerem **KRAUZEM**

i najpiękniejsza kobieta na świecie **Jeja Lenkeppy** na czele. Komplet orkiestry powiększony.
Początek seansów w dniu powszednie o godz. 7 ost. o g. 9. m. 15, w sob. i święta o g. 5 i 7, ost. 9-15

Dr. med. E. Rozental

choroby wewnętrzne i dzieci.

Plac KILIŃSKIEGO 2.

Przyjmuje od 10—11 i od 3—5 po poł.

1396

1476 **Doktor**

S. WAŁCHOWICZOWA

Aleja Józefiny № 13, front, II piętro.

Choroby wewnętrzne, dziecięce i kobiece.

ANALIZY moczu, kału, płwocin, soku żółdkowego i krwi (na syfilis i inne.)

Przyjmuje od 9—11 i od 4—7 po poł.

Węgiel

1449

Dąbrowiecki i Górnosląski

z głębokich kopalń
CEMENT, WAPNO, TEKSTURĘ
SMOŁOWCOWĄ (Papę),
SMOŁĘ DACHOWĄ,
NAWOZY SZTUCZNE

i drut kolczasty
dostarcza terminowo i najtaniej

Tow. Handlowe

„Paliwo“

KALISZ, Aleja Józefiny Nr. 9,
(w gmachu Banku Ziemi Kaliskiej.)

ZAWIADOMIENIE.

ZAKŁAD KRAWIECKI M. BERNADZIKOWSKIEGO

z dniem 28 sierpnia r. b. przeniesiony został z ulicy Grodzkiej № 2 na ulicę Al. Józefiny 1 (dom W. P. Radwana) i nadal przyjmuje wszelkie obstalunki z własnego i powierzonego materiału.

Krój i wykonanie wykwinne.

1712

Nowy wybór towarów

na sezon jesienny i zimowy oraz wszelki asortyment materiałów letnich posiada

Sklep Fabryczny Fabryki Sukna w Opatówku

dawniej Fiedlera Sp. Akc.

sprzedaje hurtowo i detalicznie PO CENACH FABRYCZNYCH.
Ulica Kościelna w Opatówku. Budynek Fabryczny. 1391

W Banku Ziemi Kaliskiej

od dnia 1 września r. b. trwa strejk.
Ostrzegamy przed przyjmowaniem posady w tymże Banku.

Związek Zawodowy Pracowników
Bankowych RZ. Polskiej
Oddział w Kaliszu.

1753

III Targi Wschodnie

od 5 do 17 września

Otwarcie 5 września.

Kupcy i uczestnicy

zechcą w czas zamawiać mieszkania. **Biuro Mieszkaniowe Targów Wschodnich** we Lwowie, ul. Jagiellońska 1. 1749

TELEGRAMY.

Prezydent Rzeczypospolitej w Kaliszu.

WARSZAWA 3. Kancelarja Cywilna komunikuje, że w dniu wczorajszym P. Prezydent Rzeczypospolitej powrócił ze Spawy, gdzie bawił na letnich wyjazdach. Z powodu nagromadzenia się spraw państwowych, w ciągu dwumiesięcznej nieobecności w Warszawie, p. Prezydent uznał za konieczne skrócić czas swego pobytu w województwie lubelskim, dokąd zamierzał wyjechać dnia 2 września r. b. oraz odroczyć podróż do Lwowa. Po powrocie z Chelma odbędzie się w Belwederze pod przewodnictwem p. Prezydenta posiedzenie Rady Ministrów, zwołane w celu omówienia ważniejszych spraw skarbowych oraz przedyskutowania ważniejszych projektów, mających łączność z naprawą skarbu. Dnia 9 września p. Prezydent będzie w Kaliszu na zjeździe byłych wychowalców miejscowego gimnazjum państwowego. O terminach dalszych wyjazdów nastąpi oddzielne zawiadomienia.

Możliwość wojny bałkańskiej

WIEN 2. Z Londynu donoszą, że panuje tam jednogłówny pogląd, że Liga Narodów przechodzi obecnie swój najpoważniejszy kryzys. Bezwzględna akcja Włoch przeciwko Grecji przypisują przeważnie Mussolinemu. Pewnym jest niemal, że Jugosławia sama, lub w drodze przez Małą Ententę zażąda od Ligi Narodów, by wezwala Włochy do zaniechania akcji zbrojnej i okupacji terytorjów greckich. W kołach politycznych angielskich uważają za rzecz pewną, że grecko-włoska konflikt pociągnie za sobą na tychmiastową wojnę europejską. Bałkany są bowiem zarzewiem wszelkich wojen.

Nowe ultimatum włoskie.

ATENY 2. Poselstwo włoskie doręczyło ministerjum spraw zagranicznych notę, zawiadamiającą o zajęciu Korfu. Równocześnie poselstwo włoskie doręczyło rządowi greckiemu drugie ultimatum, w którym rząd włoski wyznaczył termin 5 godzin na przyjęcie warunków włoskich.

Skutki bombardowania Korfu.

ATENY 2. Podczas ostrzeliwania wyspy Korfu zostało zabitych 15 osób, wiele zaś rannych. Miasto było bombardowane przez przeciąg pół godziny, bez poprzedniego zawiadomienia o tem. Granaty włoskie zburzyły cały szereg domów między innymi świeżo wybudowaną szkołę żandarmerji w której znajdowali się uciekinierzy. W pobliżu szkoły znajdował się również zbombardowany dom, w którym zamieszkiwało kilka rodzin angielskich. Były to rodziny 10 angielskich instruktorów, którzy na prośbę rządu greckiego tam przybyli przed dwoma laty w celu zorganizowania żandarmerji greckiej.

Anglja uważa że ma też coś do powiedzenia

WIEN 2. „Neue Fraeie Presse“ donosi z Londynu, że wedle półoficjalnych wiadomości nie ulega żadnym wątpliwości, iż rząd angielski jest zdecydowany przeciwstawić się Włochom w tym wypadku, gdyby chciały one postępować wbrew postanowieniom Ligi Narodów i gdyby — jak donosi dalej „Neue Freie Presse“ — „pod pozorem żądania ekspiacji gwałcili terytorja greckie“.

LONDYN 2. „Times“ podaje, że wedle za patrywań urzędowych kół angielskich Włochy mogą się narazić na bezpośrednie niebezpieczeństwo międzynarodowej blokady gospodarczej, gdyby podejmowały akcję wojenną, zanim Rada Ligi Narodów nie zajmie stanowiska w tej sprawie.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego podaje do wiadomości, że z początkiem roku szkolnego 1923/24 zostały otwarte w Państwowej Szkole Przemysłowej w Bydgoszczy:

I. WYDZIAŁ PRZEMYSŁÓW ROLNYCH.

Wydział ten ma na celu kształcenie techników dla przemysłów rolnych, zajmujących się przerobem buraków, ziemniaków i zboża (cukrownictwo, młynarstwo, krochmalnictwo itp.). Na

„Daily Telegraph“ ostro występuje przeciw obsadzeniu Korfu i twierdzi, że Włochy złamały przez ten krok traktat z roku 1863 gwarantujący neutralność wysp jońskich i zarazem stworzyły sytuację, do której nie może dopuścić Anglja jako państwo mające interesy na morzu Śródziemnym. Stanowczo postawa Anglii — pisze dziennik — która być może w najbliższych dniach do prowadzi do kroków w Rzymie, nie jest dyktowana jedynie interesami Anglii na morzu Śródziemnym, lecz także temi względami, by państwa bałkańskie i Turcję ostrzec przed ewentualnymi nierozważnymi krokami.

Korfu i Samos zajęte.

WARSZAWA 2. Donoszą z Rzymu, że wczoraj popołudniu flota wojenna włoska zajęła nie tylko Korfu, ale także wyspę Samos, dalej że wyspy greckie Mudros i Lemnos są odciete.

Całe wybrzeże kontynentu greckiego ogłoszono jako będące w stanie blokady.

Jokohama zniszczona

LONDYN 2. Pisma donoszą z Tokio, że miasto Jokohama z powodu trzęsienia ziemi zostało niemal całkowicie zniszczone. Są liczne ofiary w ludziach.

Trzej nowi ministrowie polscy.

WARSZAWA 2. Prezydent Rzeczypospolitej podpisał dekret zwalniający pp.: Huberta Ignacego Lindego z urzędu ministra skarbu, inż. Władysława Kucharskiego z urzędu ministra przemysłu i handlu, oraz p. Ludwika Darowskiego z kierownictwa ministerstwa pracy i opieki społecznej.

Równocześnie zamianował p. Prezydent Rzeczypospolitej inżyniera Władysława Kucharskiego ministrem skarbu, inż. Marjana Szydłowskiego ministrem przemysłu i handlu.

Stefana Smólskiego ministrem pracy i opieki społecznej.

Przeciwko paskarzom mięsny

WARSZAWA 2. Po wprowadzeniu nowego systemu zwalczania drożyzny, który jak wiadomo doprowadził do obniżenia w Warszawie cen chleba, Urząd Walki z Lichwą wszczął kroki w sprawie obniżenia ceny na mięso.

Prace nad zestawieniem kalkulacyjnym ze strony Rządu cen na mięso są już na ukończeniu. Jak się okazuje, kalkulacja dostarczona przez cechy rzeźnicze i hurtowników mięsnych zbyt wygórowana.

Na posiedzeniu poniedziałkowym tj. dn. 3 bm. ma być uregulowana cena dla handlarzy mięsnych.

Wobec niżki cen żyta chłopci, którzy regulują swoje orientacje rynkowe za bydło i nierogaciznę w stosunku na korzec żyta, wobec tego nie będą mogli pobierać nadmiernych i nieuzasadnionych cen.

Setki milionów łapówki.

WARSZAWA 3. Od chwili aresztowania bankiera Stückgolda, największą troską jego rodziny było wydobycie go z więzienia za kaucją. Poruszone już wszystkie sprężyny, ale bezskutecznie. Między innymi ofiarowała rodzina Stückgolda 300 milionów marek nadkomisarzowi policji Wiskowskiemu. Nadkomisarz Wiskowski propozycję odrzucił i przestrzegł władze. Tymczasem dyrektor banku Stückgolda Federowicz wszedł w kontakt z niejakim Tabaczkiewiczem, dawnym agentem policyjnym, który pobrał 160 milionów mk. od niego twierdząc, że nakłoni nadkomisarza Wiskowskiego do zmiany stanowiska. Nadkomisarz Wiskowski dowiedziawszy się o aferze, zaczął zaarrestować Federowicza, oraz Tabaczkiewicza. Obaj przyznali się do winy.

Wydział mogą być przyjmowani kandydaci, posiadający świadectwa ukończenia 4 klas szkoły średniej ogólnokształcącej lub 7 klas publicznej szkoły powszechnej, albo posiadający świadectwo ukończenia równorzędnej ilości klas innych szkół ogólnokształcących, a również świadectwo ukończenia równorzędnej ilości klas innych szkół ogólnokształcących, a również świadectwo ukończenia Szkoły Rzemieślniczo-Przemysłowej. Najwyższy wiek przyjmowania — 17 lat. Kandydaci składają egzamin ustny i piśmienny z języka polskiego, matematyki i rysunków odręcznych. Nauka trwa cztery lata. Po ukończeniu kursu i po odbyciu rocznej praktyki w obranym specjalności, kończący otrzymują świadectwo ostateczne i tytuł „technik przemysłów rolnych“.

Lekarz

D-ta Henryk SOLNIK

przyjmuje codz. od 9—1 i 4—7,
w niedziele i święta od 9—2.

Laboratorium sztucznego uzębienia czynne cały dzień, nagłe prace wykonuje się w ciągu dnia.
1676 Towarowa 3 m. 17.

Dentysta

Wolpe-Bampert

przyjmuje od 10 do 7 wiecz.
Stary Rynek № 17. I piętro. 1639

II. KURS GRAFIKI PRZEMYSŁOWEJ.

Kurs przeznaczony jest dla kształcenia pracowników technicznych dla przemysłu graficznego.

Na kurs mogą być przyjmowani uczniowie rzeczywisti i wolni.

Na uczniów rzeczywistych przyjmowani są kandydaci w wieku do lat 19, posiadający kwalifikacje, wymagane od kandydatów wstępujących na powyżej wymieniony wydział przemysłu rolnych, po złożeniu egzaminu wstępnego z języka polskiego, matematyki i rysunków.

Uczniowie wolni są przyjmowani: bez ograniczenia wieku i cenzusu szkolnego, powinni jednak posiadać co najmniej roczną praktykę w dziedzinie sztuki graficznej.

Uczniowie rzeczywisti otrzymują świadectwa ukończenia kursu, uczniowie wolni świadectwo uczęszczania.

III. WYDZIAŁ RZEMIEŚLN.-PRZEMYSŁOWY

Wydział ten jest przeznaczony do teoretycznego i praktycznego przygotowania uczniów w zawodzie stolarskim i ślusarskim i zaznajomienia ich z zastosowaniem rzemiosła w wytwórczości fabrycznej.

Wydział ten składa się z trzech klas zasadniczych oraz warsztatów. Na wydział przyjmowani będą kandydaci, którzy mają nie mniej niż 13 i nie więcej niż 16 lat i przedstawiają świadectwo z ukończenia 4 oddziałów szkoły powszechnej, lub złożą odpowiedni egzamin.

Ukończenie wydziału uprawnia do ubiegania się w izbach rzemieślniczych o tytuł czeladnika i daje prawo wstąpienia do szkół średnich technicznych i przemysłowych.

Ponadto w myśl nowo opracowanej Ustawy przemysłowej, wychowawcy szkół rzemieślniczych mają być uprawnieni do korzystania z tytułu czeladnika przez proste potwierdzenie ich znajomości zawodu przez delegatów cechów na egzaminy ostateczne, bez potrzeby wykazywania swej umiejętności na egzaminach specjalnych lub wykonania robót popisowych.

W ten sposób szkoły rzemieślniczo-przemysłowe poza fachowością udzielać będą swym wychowawcom wiadomości, które pozwolą im skutecznie i z pożytkiem pracować w swym zawodzie.

Zdolniejsi uczniowie będą mieli możliwość kształcić się w kierunku artystycznym w klasach specjalnych.
Nr. R. 249/23.

KRONIKA.

Miejscowa.

— MILJONOWKA.

Nr. 4,473,246.

Numer powyższy wyjęto z koła w dzisiejszym ciagnieniu 4 proc. państwowej pożyczki premijowej.

Wygrana przypadła w udziale pocztowej Kasie oszczędności.

— Z EKRANU.

Kino teatr „Oaza“ od dnia 3 bm. wyświetla wspaniały dramat życiowy, gdzie w roli głównej jest chluba artystek świata Leda Nova. Obraz ten niedawno wszedł z ekranu stolicy, gdzie cieszył się niebywałym powodzeniem.

Dyrekcja łaskawie przypomina Sz. publiczności, że od dnia dzisiejszego początek I seansu rozpoczynać się będzie o godz. 6 po poł.

— Z KONKURSU HIPPIKONICZNYCH.

Lista nominacyjna koni na wyrażone życzenia kół sportowych będzie otwartą do dn. 6 września do godz. 12 w poł.

Komitet Ofic. Koła Sportowego 25 p.a.p.

— Z. K. T. CYKLISTÓW.

K. T. Cyklistów przypominają, że zapisy do wyścigów o mistrzostwo m. Kalisza, termin upływa z dn. 5 września r.b. poza tem zapisy przyjmowane nie będą.

Zapisy przyjmuje kapitan K. Szecht.

— NOC LISTOPADOWA.

W niedzielę, dn. 9 września, podczas Zjazdu b. wychowawców szkół średnich kaliskich, Koło Dramatyczne przy resursie Obywatelskiej rozpoczyna drugi rok swej działalności wystawieniem scen z „Nocy listopadowej“. Sceny te ilustrowane będą muzyką Lucjana Marczewskiego w wykonaniu orkiestry symfonicznej i kwartetu pod dyrekcją p. J. Koszutskiego. Próby scen z „Nocy Listopadowej“ dobiegają już końca. Obsada ról ważniejszych przedstawia się jak następuje: Wielki Książę Konstanty (p. Wł. Rostropowicz), Joanna (pani E. Grabarska), Potocki (p. H. Wiśniewski), Krasieński (p. St. Szal), Kuruta (p. E. Miller), Lukasiński (p. J. Leśniewski), Makrot (p. K. Rostropowicz), Gendre (p. Nowiński).

Bilety na tę interesującą imprezę nabywać już można w cukierni W-go Myera.

— GIMNAZJUM ŻENSKIE.

Dowiadujemy się, że z powodu opóźnienia w remoncie Gimnazjum państwowe żeńskie im. Anny Jagiellonki rozpocznie lekcje dopiero w połowie września.

— SZCZEGÓŁY ŚWIĘTOKRADZTWA W KALISZU

W dniu 24 sierpnia Zygmunt Juskowski i Stanisław Siemiela v. Szymiał, jak zeznają, uplanowali świętokradztwo w kościele po-reformackim, po pobycie na mszy w tym kościele o godz. 10 wieczorem przedostali się przez mur od strony domu Rygla do ogrodu Nazaretanek, skąd po grzysie na chór kościelny przez otwarte okno okradli ołtarz Serca Jezusowego, poczem powrócili tą samą drogą przez nikogo nie zauważeni. Skradzione zaś rzeczy zakopali w odległości kilometra za miastem. Nazajutrz udali się do jubilera Dawidowicza przy ul. Wrocławskiej, któremu chcieli sprzedać skradzione wota i zażądali przerobienia krzyża na pierścień z trupią główką. Dawidowicz dał znać policji, która natychmiast zarządziła pościg, stwierdzając, że obadwy uciekli do Łodzi, gdzie ich sewytało ze wszystkimi wartościowymi łupami.

— ILUSTRACJA POLSKA

Na treść obfita Nr. 35 „Ilustracji Polskiej“ składają się m. in.: projekt nowego olbrzymiego budynku dla New-Yorku, str. tyt.: uroczystość na Kresach Wielkopolski, 3 ryc., statystyka inwalidów wojennych Europy, 1 ryc.; w ruinach Kartaginy, 5 ryc.; awiatyka morska Stanów Zjednoczonych, 1 ryc.; 11,000 metr. ponad ziemią 1 ryc.; przepłynięcie kanału la Manche p.w. 27 godzinach przez Amerykanina Sulivaw'a, 1 ryc.; balet na dachu, 1 ryc.; ciąg dalszy zajmującej powieści p. t. „Most nad otchłanią“ Zdz. Niezgody. Kącik szaradowy. — Humor i satyra. — Ogłoszenia. Administracja, Poznań, Poczta 9

— Z KONCERTU W. JODKO.

W ubiegłą sobotę w sali T-wa Muzycznego odbył się koncert znanego specjalisty gry na cytrze p. W. Jodka ze współudziałem pp. M. Ardattiego i M. Ruka (baryton, i tenor).

Solista p. Jodko znakomicie opanowuje swoją cytrę i wykonał na niej szereg utworów, których słuchano z zadowoleniem. Szczególniej pięknie wypadł „Mazur“ oraz „Marzenie“ Szopena. Później pp. Ardatti i Ruk odśpiewali szereg pieśni i arji z oper, oraz dwukrotnie wystąpili w duecie. Do śpiewu akompanjował prof. Makowski.

Koncert wypadł doskonale i licznie zebrana publiczność rzesiście oklaskiwała wykonawców, zmuszając ich często do bisowania.

— ALARM.

W sobotę, o godz. 10 wiecz. zaalarmowano Straż Kaliską do pożaru, jaki powstał w suterynie domu Szmerkowicza na Nowym Rynku, gdzie zapaliła się słoja. Ogień ugasili domownicy i kilku nadbiegłych strażaków, narzędzia ratownicze nie były czynne.

— OTRUCIA.

W ubiegłą niedzielę truty się w Kaliszu dwie niewiasty. Jedną przywieziono do szpitala św. Trójcy w nocy, skąd, po udzieleniu doraźnej pomocy, zabrano ją policja, druga zaś, Helena Mikolajewska lat 25, zamieszkała przy ul. Al. Józefiny, 33, otrula się ra-

no jodyną. Pomocy udzielił jej lekarz w szpitalu św. Trójcy, gdzie też pozostawiono ją na dalszej kuracji. Stan zdrowia ciężki.

— WYPADEK.

W niedzielę, o godz. 11 rano, jakiś nieostrożny rowerzysta przejechał dziecko obok bramy tryumfalnej. Policja spisała protokół.

— STRAJK STOLARZY.

Od tygodnia trwa w Kaliszu strajk stolarzy. Żądają oni za godzinę pracy 18,000 mk., zredukowawszy to żądanie do 15,000 mk. Gdy właściciele zakładów stolarskich z pierwszych swoich propozycji 12,000 mk. za godzinę byli już skłonni do porozumienia i płacić 15,000 mk., pracownicy cofnęli się z powrotem do 18,000 mk. Dotychczasowe pertraktacje u inspektora pracy nie dały rezultatu.

— ZGON STRAZAKA.

W dniu 1 bm. po dłuższej chorobie, zmarł śp. Alfred Mühring, stolarz z zawodu, wieloletni członek III oddziału Kaliskiej Straży ogniowej. Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek 3 b.m. o godz. 6 i pół wiecz. Zbiórka strażaków, w celu przyjęcia udziału w pogrzebie, o godz. 6 wiecz.

— ZE STRAZY OGNIOWEJ.

Zebrań Zarządu Kaliskiej Straży ogniowej o-chothiczej odbędzie się w poniedziałek, 3 września, o godz. 7 i pół wiecz. w sali strażackiej.

— NOWE BANKNOTY 250,000-markowe.

Nowe banknoty 250,000 - markowe wyglądają następująco: Wymiar tych banknotów wynosi 190x100 mm. drukowane są one na papierze z wodnym znakiem. Rysunki obu stron banknotu przedstawiają kompozycje giloszowe w stylu renesansowym — utrzymane w kolorze brązowo - granatowym. Tło przedniej strony banknotu o odcieniu granatowym utworzone jest z drobnej siatki, na której widnieją liczby 250,000, rozmieszczone w równoległych poziomych rzędach, zaś tło strony odwrotnej utrzymane jest w kolorze brązowym. Rysunek przedniej strony banknotu przedstawia owal otoczony ramką z bogatych ornamentacji, nad owalem widnieje napis z lewej strony: „Polska Krajowa, z prawej: Kasa Pożyczkowa“. W środku na dużej rozecie uwidoczniła jest duża liczba 250,000, nad nią napis: „Dwieście pięćdziesiąt tysięcy“, po bokach małe rozetki, z lewej granatowa, z prawej strony — brązowa, z cyframi 250,000 i na pisy: marek polskich. W dolnej części owalu znajdują się napisy: „Warszawa, dnia 25 kwietnia 1923 roku“ oraz podpisy: Rybiński, dr. Mokrzycki, pod nimi napis: „Dyrektor Skarbcza Emisyjnego“ i podpis M. Karpus. Tabliczka z napisem obowiązującym: „Państwo Polskie bierze na siebie odpowiedzialność za wymianę niniejszego biletu na przyszłą walutę polską według stosunku, który dla marek polskich uchwała władze ustawodawcze“ — umieszczona jest pomiędzy dwoma owalami z cyframi numeratora, nimi zaś białe liczby 250,000. Numeracja sześciocyfrowa z literą serji w kolorze ciemno - czerwonym (ciemniejszym niż w 20-tu mk.). Rysunek odwrotnej strony banknotu obramowany jest ozdobną ramką. Po środku banknotu na tle szarem, znajduje się tarcza z godłem państwa, otoczona wieniec laurowym i ornamentacjami z kompozycji giloszowych. Nad tarczą ułożona jest wstęga z łukowym napisem: „Dwieście pięćdziesiąt tysięcy“ i małymi liczbami 250,000. Na dole pod tarczą z godłem państwa umieszczono tabliczkę z napisem: „Kto podrabia lub fałszuje bilety Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej, albo puszcza w obieg, lub usiłuje puścić w obieg podrobione lub fałszowane bilety, podlega karze ciężkiego więzienia“. Ponad tabliczką znajduje się mała liczba 250,000. Po obu stronach tabliczki z napisem obowiązującym na ozdobnych owalnych rozetkach widnieją małe liczby 250,000.

Ze świata.

— PAMIĄTKOWE MARKI TURECKIE.

Na pamiątkę zawarcia pokoju rząd turecki puścił w obieg marki pocztowe wyobrażające postać Kemala paszy w uniformie wojskowym, stojącego przy zburzonym meście i zniszczonej wsi.

Kto i jak może z Polski emigrować do St. Zjednoczonych.

W bieżącym okresie emigracyjnym (od 1-go lipca r.b. do 1-go czerwca r. 1924) będzie wpuszczonych do wylądowania w St. Zjednoczonych z 4-ch części świata ogółem 357,803 osoby, z czego na Polskę przypada 30,997 osób.

Aby uniknąć zbyt wielkiego napływu wychodźców rząd amerykański dopuszcza do lądowania, w ciągu miesiąca, najwyżej jedną piątą część t. zw. sumy rocznej.

Z Polski zatem może wyjechać co miesiąc, najwyżej 6,195 osób.

Na okres (od 1 lipca 1923 r. do 1 lipca 1924) otrzymało już paszporty i karty wstępu do konsulatu amerykańskiego blisko 31 tys. osób co równa się t. zw. „sumie polskiej“ — ilości emigrantów, która może wyjechać z danego kraju. Dlatego niewielka liczba będzie mogła poza posiadacami paszportów do Stanów Zjednoczonych i kart wstępu w bieżącym

okresie wyjechać do Ameryki. — Jest rzeczą pewną, że cała „suma“ polska będzie wyczerpana przed Nowym Rokiem.

Ruch w konsulacie amerykańskim i urządzenie migracyjnym nadzwyczajny, nie znać tam wcale, że to ferie.

Załatwiane są w pierwszej kolejności zgodnie z okólnikiem min. spr. wewn. wydanym w porozumieniu z urzędem emigracyjnym podania o paszporty osób posiadających affidavity od mężów względnie narzeczonych, rodziców, dzieci, do tej kategorii nie są zaliczone do tak zwa „sumy“ nie podlegają więc ograniczeniom amerykańskiej ustawy.

Następnie rozpoczęto również w dn. 1 sierpnia rozpatrywanie podań o paszporty osób jadących do braci, sióstr, względnie szwagrow. Osoby jadące do dalszej rodziny nie mogą liczyć w r.b. na utrzymanie paszportów, ani też wiz amerykańskich, gdyż „suma“ emigrantów z Polski z pewnością będzie wypełniona jadącymi do najbliższej rodziny.

Konsul amerykański udzielać ma wiz wyłącznie osobom jadącym do obywateli amerykańskich, albo do osób które złożyły podanie o ostateczne papiery obywatelstwa, lub wreszcie do b. żołnierzy armii amerykańskiej w czasie wojny światowej.

Osoby jadące do tak zwanych „deklarantów“, nie mogą liczyć na uzyskanie wizy w okresie bieżącym. Affidavity swe dla wyrobienia paszportów składać winni emigranci bądź w starostwach, bądź w państwowych urzędach pośrednictwa pracy, które następnie rozpatrywane będą przez urząd emigracyjny w Warszawie i w razie zgody na paszport stemplowane i odsyłane do starostw dla wyrobienia paszportów.

Affidavity nie są wymagane od reemigrantów. Na dwa dni przed terminem wyznaczonym przez konsula amerykańskiego zgłosić się trzeba osobiście do urzędu emigracyjnego w Warszawie po wizy emigracyjne przycem okazać trzeba kartę okrętową a karty przysłane przez krewnych z Ameryki należy o stemplować w biurze polskim odpowiedniej linii okrętowej.

W dezeti oznaczony zgłosić się należy w konsulacie po wizę amerykańską, poczem linja okrętowa obowiązana jest dać znać kiedy nastąpi ostateczny termin wyjazdu.

Do urzędu emigracyjnego zgłaszają się w wielkiej liczbie emigranci przybywający z odległych okolic Polski w tym jedynie celu, aby dowiedzieć się, kiedy affidavity ich będą ostemplowane lub prosić o przyspieszenie sprawy.

Urząd emigracyjny, wyjaśnia, że podróże te są bezcelowe, stemplowanie affidavitów odbywa się bo w porządku ścisłej kolejności i przyspieszone być nie mogą.

Przestrzega się przeto emigrantów, aby nie narażali się na wydatki i stratę czasu, gdyż przyjazd ich nie wpłynie na załatwienie sprawy.

Trzęsienie ziemi, o którym nikt nie wie.

Cały świat cywilizowany przyszedł prawie zupełnie do porządku dziennego nad trzęsieniem ziemi, które tego roku w lecie nawiedziło Hiszpanję. To trzęsienie ziemi pomimo niesłychanie szybkiego i gwałtownego można zaliczyć do najsilniejszych jakie w ostatnich czasach ludzkość przeżyła. Dnia 10 lipca trzęsienie ziemi nawiedziło Pireneje i okolice na południe od nich położone.

Mieszkańcy miasteczka Huesca zostali zbudzeni o pół do 6 rano silnymi wstrząśnieniami. Przerażeni ludzie zaczęli uciekać z domów na ulicę, w powietrzu rozbrzmiewały dźwięki dzwonów katedralnych, posuszanych silnymi wstrząśnieniami, Ofiar w ludziach nie było.

Podobne zjawiska przeżyła Saragossa. Wstrząśnienia się powtórzyły kilkakrotnie, ale całe trzęsienie ziemi nie trwało dłużej jak 6 do 8 sekund. Po południu około godz. 2, przeszła gwałtowna burza ponad północną Hiszpanją, która trwała do godziny 9 wieczorem. Burza ta połączona z oberwaniem chmury wyrwała drzewa z kręgniemi, obalała kominy, na domach i zrywała dachy. Płony w dolinie Ebra są zupełnie zniszczone, oczywiście przerwane zostały również połączenia telefoniczne i telegraficzne. Trzęsienie ziemi odznaczało się tem, że działało na bardzo wielką odległość. Nawet o 210 km. oddalona Barcelona odczuła wyraźne wstrząśnienia, a dalej w Madrycie, Burgos i Bordeaux specjalnie wrażliwe osoby odczuwały podziemne wstrząśnienia pomimo 375 km. od ogniska trzęsienia ziemi. Pewien hiszpański uczony obliczył, że praca wykonana przez to poruszenie ziemi wyraża się w cyfrze około 64 trylionów ergów. Aby zrozumieć to obliczenie warto zaznaczyć, że maszyna o sile 100,000 koni pracująca bez przerwy 2800 lat zaledwie jest w możności wykonania równowartościowej pracy.

Ostatnie trzęsienie ziemi nie ustępowało pod względem sily ślownemu trzęsieniu ziemi w Messynie. Jeżeli skutki jego nie były tak katastroficzne jak skutki sycylijskie trzęsienia ziemi, to tylko dlatego, że ognisko znajdowało się głębiej we wnętrzu ziemi, i że prawdopodobnie olbrzymie casy górskie Pirenei osłabiły sile wstrząśnień.

Składajcie ofiary na Inwalidów wojennych.

Jakie wydatki oczekują pannę młodą?

Sztuka prawdziwa jest dzisiaj ożenić się, albo raczej wyjść zamaż. Sprawa ta stokróż ważniejsza od rozwodów, do których nikt dobrowolnie nie tęskni. Natomiast do zamążpójścia wdycha legion pokoleń panińskich.

Ileż jednak trudności musi się przezwyciężyć, zanim bożek hymenu raczy się uśmiechnąć. Choćby, na przykład wyszukanie sobie chętnego partnera? Ile to paniń usycha, nie doczekawszy się swojej kolejki. A jeśli ta pierwsza trudność pokonana, powstają całe góry przeszkód do przebycia.

Należy wszak przynieść mężowi, oprócz posagu, wyprawę.

Zacznijmy od rzeczy bardzo intymnych, o których narzeczeni zazwyczaj nie mówią, na co jednak liczą — a więc od... bielizny.

Liczmy skromnie: tuzin koszulek dzianych po 900,000 sztuka — 10,800,000 mk.

Sześć staników — 3,000,000 mk.

„Tak zwane“ najspodniejsze krótkie spodenki są bardzo drogie i tuzin kosztuje tyleż, co koszulek więc 10,000,000 mk.

Chustki do nosa i kilka hałek pochłona niemniej aniżeli cztery miliony. Łącznie stanowi to wydatek 33 milionów.

Na tem przecie nie koniec, potrzebne są bowiem także drobiazgi, jak parasolka, kapelusz, torebka, buciki, pończochy.

Para bucików zimowych szytych 1,400,000 mk. wywrotki lakierowane — 1,200,000 mk. „prunelki“ 400 tysięcy mk. (są i droższe) Niejedna chciałaby mieć renifery lub zamsze, ale to jeszcze droższe.

Wreszcie półtora tuzina „fille de cause“ o kołko 4 i pół miliona. A więc nóżki do kolana kosztują najmniej 7,500,000 mk.

Zaopatrzwszy się w te drobiazgi narzeczona udaje się do magazynu. Za kostium płaci 7,000,000 mk., za palto zimowe 4,500,000 mk., za letnie gabardynowe 3 miliony mk., za jedwabną skromniutką sukienkę 4 miliony mk., za sukienkę wieczorową wełnianą przynajmniej 5 milionów mk., za sześć markizetowych lub crepe de chine'owych bluzek białych, licząc po cenie 2,860,000 sztuka — 16,160,000 mk., sweter jedwabny 2 miliony mk., ze dwa „junpry“ jedwabne 3,600,000 mk., modna parasolka 2,200,000, dwie pary rękawiczek 500,000 mk., torebka lakierowana 1,300 tys. wreszcie dwa kapelusze — skórzany 1,400,000 mk. i model jesienny kostiumowy 1,800,000 mk. stanowi razem bagatelna sumę 53,000,000 mk.

Ale młodziutkie stado musi spać. Potrzebna posciel. Są trzy rodzaje kolder, kryta satyną za 1,800,000 mk. wełną — 2,800,000, jedwabiem — 3,500,000 mk. Panna bierze dwie jedwabne — 7 „kawalków“ (bo kawalek to już milion).

Dwie poduszki siedmioletowe z pierza — 2,600 tysięcy mk. O puchowych marzyć nie warto: 500,000 mk. funt puchu.

Pół tuzina podpinek 3,600,000 mk. para kap na rżko 1,500,000 — 2 miliony mk. tuzin prześcieradeł 6 milionów mk.

Razem to stanowi 20,700,000 mk.

Bez „jasków“ można się obejść.

Oprócz mebli i mieszkania młoda para musi posiadać nakrycie stołowe i obrusy.

Serwis porcelanowy na 12 osób kosztuje od 4 i pół do siedmiu milionów.

Trzy obrusy sześciuosobowe 6 milionów mk. Razem więc 13,000,000 mk.

Cyfra feralna, bo jeszcze niema naczyń do kuchni. Poza tem pannie brak „lisa“, lub innego tumaka na szyję, co dziś nadaje narzeczonej bardzo okazałą wartość.

Mieszkanie dwupokojowe z kuchnią można dostać za 25 — 30 milionów mk.

Meble: skromna sypialka o dwóch łózkach, z bielizniarką, lustrzem i pudrem oraz nocnymi stolikami plus umeblowanie pokoju stołowego „dębem“ „wyniesie“ niemniej, niż 200 milionów.

Tyle powinna mieć narzeczona. Całkowita wyprawa ślubna pochłonie 430,000,000 marek.

Powiedzmy, że wyprawa skromniejsza kosztować będzie, tylko połowę, lub trzecią część. Przypuśćmy wreszcie, że się mieszkania i mebli nie kupuje to i tak trzeba mieć ze sto milionów.

Któż jednak z naszych sióstr lub córek stać na taki wydatek?

Umarli żyją...

Londyński „Daily Express“ doniósł w szeregu artykułów o fakcie, który porusza obecnie umysły całej Anglii. Idzie tu rzeczywiście o jeden z najosobliwszych fenomenów.

W Oxfordzie na murze katolickiego kościoła „Zbawiciela“ zaczęło się zarysowywać coraz wyraźniej, bez udziału czyjejkolwiek ręki oblicze ks. kanonika Didella, który pełnił tam służbę duchowną w tym kościele, a przed pewnym czasem zmarł. Rysy twarzy, jakie uwydatniły się na murze kościoła, zupełnie przypominają twarz księdza Didella, tak jak przed-

stawia ją fotografia, zdjęta na krótko przed jego zgonem.

Rzecz przedstawia się tembardziej interesująco, że tajemniczy ten wizerunek pojawił się na kaplicy, specjalnie poświęconej czi zmarłego kapłana. Snuć się co do tego wypadku różnorodne domysły i przypuszczenia. Według gazety „Daily Express“ która wydarzeniu temu poświęciła trzy różne artykuły, możliwe są dwa wyjaśnienia tego tajemniczego przejawu.

Pierwszy polega na przypuszczeniu prostego przypadku w tym sensie, że plamy, pochodzące z wilgoci mogły wystąpić spontanicznie na tynku muru i utworzyć swą całością wizerunek zmarłego kanonika. Ponieważ jednak wszystkim umysłem, mającym jaki taki zmysł filozoficzny, wydaje się, że niema skutku bez przyczyny, przeto wyjaśnienie powyższe nie zadawała nikogo.

Pozostaje więc według „Daily Expressu“ inne wytłumaczenie które polega na przespieszeniu spontanicznego pojawienia się tego portretu na murze wpływowi nadzwyczajnemu nadnaturalnemu. Zdaniem tego dziennika, ta strona sprawy może być poważnie zbadana tylko przez Towarzystwo badań psychicznych. Kilka osobistości w Oxfordzie podziela to zdanie.

Specjalny korespondent „Daily Expressu“ interpelował w Oxfordzie w powyższej sprawie kilku spirytystów. Są oni przekonani, że portretu przypisać należy według nich, „impresji myśli“, czyli, być może, wrznięciu odniesionemu przez medium, które znało owego księdza za życia i brało udział w ceremonjach religijnych przez niego celebrowanych. Wrażenia te zostały zmaterializowane na murze kościoła przez sam fakt, że zostały one bardzo żywo przeżyte medium odczute.

Wszystkie te wyjaśnienia, rzecz oczywista, nie przedstawiają się zbyt jasno. Jedno jest tylko pewnem, że wizerunek zmarłego księdza nie pojawił się na murze od razu, lecz, że rysował się na nim stopniowo, szczegół po szczególe, zdając się trudem wydosławiać z nieznanego nam świata.

(Redaktor czasopisma okultystycznego p.f., „The Light“ (światło), zamieszcza w gazecie „Daily Express“ artykuł w powyższej sprawie, roznamieniałej opinij angielską. Jego zdaniem portret, o którym mowa, zarysował się w sposób zbyt dokładny, aby fakt ten można było przypisać prostemu przypadkowi, jak np. tworzeniu się plam spowodowanych wilgocią. — Autor tego artykułu jest przekonany, że ma się tu do czynienia — z manifestacją duchów...

„ZOFJA“ Kuśnierka
jedyna Mistrzyni w Kaliszu
posiadająca długoletnią praktykę, tak w kraju, jak i zagranicą, jest w możności wykonywać wszelkie roboty w zakres kuśnierstwa wchodzące, jako to: palta, okrycia fokowe, karakulowe i t. p., mufki, kołnierze, tak nowe, jak i przeróbki, również podbicia męskich futer i czapki futrzane męskie.
Wrocławska Nr. 13, dom W-go S. Szmidta.
Wejście przez sklep Mechanika.

Do sprzedania
4 PLACE
obok siebie ogólnej powierzchni 10600 lok. kwadr.
Wiadomość: K. Wyszkowski, ul. Staszycy Nr. 23, od godz. 6-iej. 1737

Firanki i kapy
w najnowszych modelach na sprzedaż po cenach przystępnych. Dogodne warunki. Ul. Piaskowa 5 m. 10 III piętro. 1672

Do sprzedania
Piekarnia 1722
czynna z całkowitem urządzeniem i lokalem.
Wiadomość w składzie materiałów piśmiennych M. Rappak, Kalisz, ul. Wrocławska 28.

Mleczarnia
p.f. **Andrzejewski**,
LIPOWA 8.
POSIADA W SKLEPIE:
MLEKO, MASŁO SER, JAJA, I INNE ARTYKUŁY SPOŻYWCZE. 1671
PO CENACH NIZKICH.
Cena mleka 3500. mk. 4000, za ranne.

2 Numery Naftowe Tygodnika Dostaw
Na wzór specjalnych numerów Tygodnika Dostaw a to:
Numeru Żelaznego
Numeru Drzewnego
Numeru Budowlanego
wydamy w lipcu b. r.
2 Numery Naftowe Tygodnika Dostaw
których zdaniem będzie: a) znajomienie wszystkich dzielnic Polski z Małopolskim Przemysłem Naftowym.
Jednocześnie temuż przemysłowi przedstawiony będzie całokształt wszystkich źródeł zaopatrzenia jego potrzeb w granicach Polski.
Ogłoszenia, opisy, monografie, notatki i t. p. do powyższych numerów przyjmuje nasza Administracja oraz wszystkie Biura Ogłoszeń w Polsce po cenach naszej taryfy normalnej.
Wydawnictwo Tygodnika Dostaw we Lwowie.
1274

KINO-APARATY
teatralne, szkolne i podrózne poleca
„KINOTECHNIKA“
Warszawa, ul. Chmielna 48, sklep. 1748

Przedsiębiorstwo ELEKTRO-INSTALACYJNE
S. KRYSZEK i S-ka
w Kaliszu, ul. Warszawska № 2.
Wykonywa wszelkie prace w zakresie elektrotechniki wchodzące, jak to: Oświetlanie mieszkań, fabryk, wsi i dworów jak na prąd miejski tak i z budową własnych elektrowni, — instalowanie elektromotorów, zakładanie telefonów wszelkich systemów i budowa linii telefonicznych prywatnych w majątkach i kolejkach podjazdowych, sygnalizacji domowej i alarmowej.
Własne warsztaty na miejscu.
Roboty wykonywa się solidnie i tanio pod kierunkiem sił fachowych.
1696

Jadalnia
nowa okazynie do sprzedania. Wiadomość: Fa Rubber Wrocławska 41, III piętro od 2—5 pp. 1743

PANNA
lub wdowa do dwóch dziewczynek (2½ — 3½ lat).
Zgłosić się osobiście Aleja Józefiny Nr. 13, I-sze piętro. 1747

DOM
murowany, piętrowy w którym mieści się piekarnia i warsztat rzeźnicki sprzedam ew. zamienię z dopłatą na gospod. rolne. Wiadomość: „Sklep gminny“ w Opatówku. 1711

Przyjmuje **stołowników** na smaczne i pożywne
UBIADY
po cenach przystępnych
Ul. Podgórze 10 m. 3. I piętro. 1735